

Ko na zemljo pade noč,
Spravim se pred peč,
Gnetem, pečem prav do zore,
A čez dan grem leč.

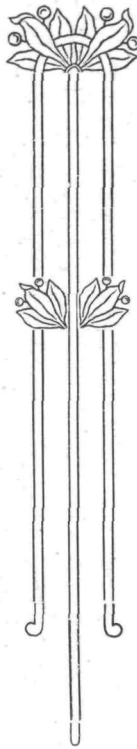
Kadar hočem, žemlje jem,
Rogce, bige, preste :
Da gospod sem, pasja dlaka,
Mislim, da zdaj veste?

Brusač.

Oj gospodinje dobre vé,
Imate danes kaj za mé?
Odkar me tukaj že ni bilo,
Se mnogo je izpremenilo.

Izpremenili so se nôži,
Da niso več nevarni koži.
Kar iz omar jih prinesite,
V popravo meni izročite.

In pa očetnjih britvic par
In kake škarje; ... Za denar
Ne bomo se prepirali,
Drug družega odirali ...

Ej, malo moke, malo sala,
Da duša se me bo držala —
Saj vidite, da sem brusač,
Ubog brusač prtenih hlač.

Rešetar.

Z bremenom težkim obložen
Rešetar grem po cesti,
Po trgu, vasi, kakor je,
O, včasih še po mesti.

Na hrbtu nosim svoj zaklad,
Kot polž, ko v goro leze,
A moj zaklad rešet in ret
Je včasih težke peze.

Ko grem po cesti sred polja,
Kjer klas se pripogiblje,
Je tóvor moj kot bel zvonik,
Ki se nad klasjem ziblje.

Pa v tem zvoniku ni zvonov,
Vendàr pa klasju pravi,
Da bode s srpom kmalu smrt
Po žitni šla dobravi ...

Ali ga kaj poznaš?

I.

Raj reče kdo, kar hoče, rak je pa le čudna žival. Le poglej ga, kako že hodi, kakor nihče. Poglej ribo v vodi, ptico v zraku, vola na polju ali konja na cesti, vse se premika z glavo naprej. Rak pa ne, on se premiče z repom naprej, ali pa, če hočeš, nazaj.

Pa bi nič ne rekel, da ne zna. Toda zna tudi z glavo naprej (sam sem ga videl), pa noče, nalašč noče. Posebnež je.

Njemu je tudi vseedno, ako diha zrak ali vodo. Prav dobro mu dene, če čepi v temni luknji v vodi; ne reče pa tudi nič, ako počiva mirno v hladni zelenjavi.

Tam, kjer imajo živali kožo, ima rak kosti; kjer imajo živali kosti, ima rak samo meso. Kar zavit je v koščeno kožo, kakor oreh

v trdo lupino.

Kakor skriva oreh v svoji lupini sladko jedrce, tako ima tudi rak za trdo svojo skorjo belo, sladko meso.

Hribarjev Tinče je dobro poznal to lepo lastnost rakovo; ljubil je sladko belo meso, ljubil je pa tudi lepe bele denarce, ki so mu jih dali gospodje doma in v mestu, kadar se je oglasil pri njih s polno košaro lepih, velikih rakov.

Takisto na nizkem, prijetnem hribčku stoji Tinčetova hiša. Malo pod hišo se pa razprostira ravan polna sočne trave in pestrega cvetja. Posebno ljubko delajo to ravnico štirje potočki, ki se uprav ob Hribarjevem hribčku stakajo v večji potok, ki potem pokrepčan hiti po prekrasni dolinici v vijugasti črti, tje doli v naročje Pešati.

Ob teh in po teh vodicaх je kraljeval Hribarjev Tinče. Natanko je poznal vse tolmune in njihovo globino; poznal vse škrlj v vodi, vse dupline in kotline v bregovih; vedel je, kje se živé vélike ribe, kje stanujejo samotarci raki. Dobro je vedel, kako visoko bo treba tu ali tam zavihati hlače, dobro znal, kdaj je treba iti iz struge in po travniku obiti vodno globino.

Pa kako naj bi mu ne bilo znano? Od petega leta dalje je brodil vedno po teh vodah.

Izprva je uravnaval vodo; narejal in prenarejal vodotoče; postavljaj in prestavljaj mline in stope; potem je začel preganjati tudi vodne prebivalce. Najljubši so mu bili raki. Žaba, čemu mu bo? Kvečjemu, da jo porabi rakom za vabo. Pa težko se ujame. Sedi tam na bregu v travi, še ne razločiš je ne in: šrtbunk! že je v vodi. In ribe: z roko je skoraj ni mogoče ujeti, prehitra je; če jo pa tudi že imaš v roki, opolzla je, naenkrat ti smukne izpod prstov. Da bi pa Tinče sedel pol ure na bregu in držal trnek v vodi in bi še nič ne bilo, no za tako delo je bil pa Tinče vseeno preveč nepočakan.

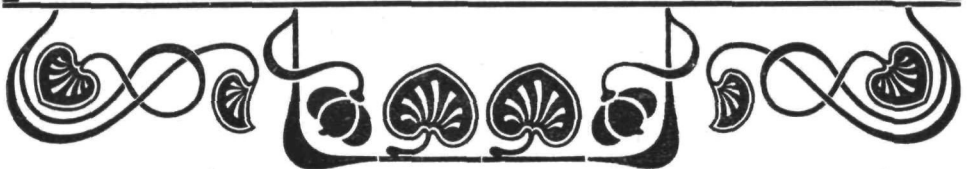
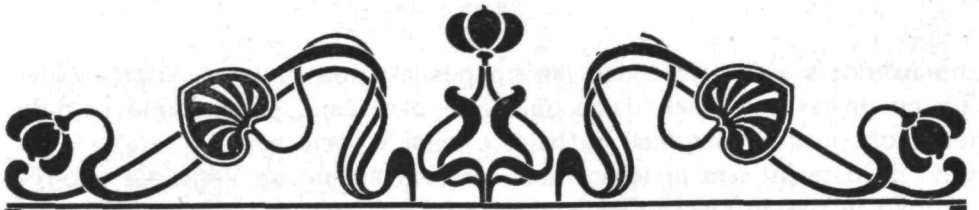
Rak pa rak! Ta pa počaka ali saj hitro ne odbeži. Ž njimi je imel Tinče največ veselja.

Dokler je bil še bolj majhen in bolj boječ, pobiral jih je kar v vodi, če je katerega naletel. Pozneje pa jim je položil v vodo žabo, držeč jo v precepu. Kar zadíšala jim je, in drug za drugim so se prikazali iz svojih lukenj. Tinče jih je kar pobiral in metal v košaro. Naposled se mu je zdelo pa še najprikladnejše, da jih je iskal kar po luknjah. Seveda je ob tem tudi spoznal, kako resničen je rek, da v vsaki luknji ni raka. Včasih je pa še kaj drugega našel notri.

II.

Meseca avgusta je bilo. Veliko cerkveno slavje se je vršilo v mestnem samostanu. Dobro je vedel Tinče, da bodo v samostanu prav veseli, če jim prinese za ta dan rakov. Napravi se zato prejšnji dan na lov. Obrede vse štiri potočke. Imel je srečo. Mnogo prav lepih rakov, pravih velikanov je prinesel proti večeru domov.

Predeval jih je in prešteval tamkaj pred kletjo. Skrbno jih je hotel shraniti čez noč v hladni kleti. Enkrat jih je imel čez noč v vodi, in glej, — kdo bi si mislil — vsi so mu poginili. Zdaj pa hoče drugače. Kopriv

bo nabral; v veliko pletenico jim bo postlal; pod vodotoč, ki teče v kleti, jih bo postavil za časek, da se ohladé in okreščajo, potem bodo pa dobri čez noč; jutri navsezgodaj pa hajdi ž njimi v samostan.

Kdo je pri tem in takem delu prvi zraven, no, to veste. Če ni otrók, gotovo je pes in mačka. Tudi tukaj ni bilo drugače.

No, pinče, ali si prišel? Le bližej, bližej! Ali ga poznaš? In Tinče dvigne malo kuže pod pazduho, tje pod nos pa mu pomoli velikega škarjevca. Ta mu je kazal zobe in lajal na to čudno zver. Seveda ni to vse skupaj nič pomagalo: rak se ni prav nič zmenil za vso pinčetoovo jezo.

„Kaj je neki to, da se nič ne boji?“ si misli pinče, — seveda poduhati je treba.

Toda ojoj! Tista čudna stvar ga je prijela za mehki nosek in stisnila... Kaj je vse počel! Renčal, cvilil, otresal, umikal se Tinčetu tje nazaj izpod pazduhe; vendar rak je držal kakor kovač s kleščami.

Še le Tinče ga je rešil iz mučnega položaja. Vtaknil je med rakove škarje svoj palec in pinčeta oprostil hudega nasprotnika. Za to uslugo je pa nagajal še dlje časa pinčetu z rakom ter mu ga molil pred nos. Revče je renčalo in se repenčilo in trepetalo; v dotiko pa njegov nosek vendar ni več prišel z rakovimi škarjami.

Muc je tudi gledal ves ta boj prav od blizu. Parkrat se je spel po Tinčetovih hlačah, da bi prišel do raka. Mislil si je: ti pinče, ti nisi za nič; jaz bi že pokazal tej čudni rogovili, po čem je mast.

Tinče je uganil muceve misli. V hipu izpusti ščene in se loti muca ter mu pomoli rakove škarje v brke.

Phè, phè! potiplje ga s taco. Nič se rak ne zmeni. Muč ga hoče zgrabiti z drobnimi zobčki, toda oh; pri tem ga zgrabijo škarje za ušesa, muc se ustraši in se spusti v tek. Niti opazil ni, kdaj je odletela ta čudna grdoba od njega.

S tem je bilo tudi konec psu in mački maloprijetne zabave.

Vse je spravil Tinče v red, samo nekaj ga je še skrbelo. Truden je bil, celo popoldne je brodil po vodi, ta pa človeka omami in oslabi. Bal se je, da bi drugo jutro ne zaspal in ne došel prepozno v mesto.

„Kar tukaj pred kletjo si bom postlal. Vsaj ne bom pozabil, kam imam iti.“

Nanosil si je slame in si uredil dobro posteljico. Zvečer, ko se je vlegel, je dolgo poslušal rake, kako so gomezeli notri v koprivah v jersbasu: tèk, tek...

Zaspal je Tinče prav trdno. Spal je že dolgo in jel je sanjati. Zdelo se mu je, da je tam v kovačnici pri črnem Juriju, tam na Bregu. In Jurij mu pravi: „Ti Tinče, čak, čak, ti bom s kleščami odščipnil tvoj nos. Tinče se brani z roko, toda klešče ga primejo za roko. Zakriči in se zbudi — in res ga je držalo nekaj za roko. Še bolj se ustraši. Pogleda, bilo je že svetlo: rak je bil, ki mu je naredil tak strah!

Ponoči so se raki razšli na vse strani. Eden je zašel celo Tinčetu na obraz, drugi so si pa drugje iskali zavetja.

Tinče vstane, prime za obleke, težke so se mu zdele hlače, obuje jih pošlata v žepe . . .

Kakor bi bil prijel za kačo, tako hitro izmakne roki. Kaj je bilo? Nekaj mrzlega. Še enkrat počasi seže v žep in iz vsakega izvleče po enega raka.

Obuje si čevelj: zopet ga spreleti zona; tako ostro, tako nekaj mrzlega je bilo notri. Sezuje napolobuti čevelj, obrne ga navzdol in potrka in strese — rak se izvali iznjega.

Pobere jih spet, kar mu jih ni ušlo, in zaveže v košaro. Skoro malo jezen jih je tresel v mesto. No, pa prodal jih je dobro in zadovoljen se je vračal domov.

Po južini je pa pripovedoval družini, kako se mu je godilo z raki.

Kako so se mu smejali in privoščili strah! Mati so pa še dostavili: „Prav ti je, boš pa še trpinčil z raki ubogega psička in mačko! Sam sebi reci: Ali ga poznaš?“

Ferdinand Gregôrec.

Klemenovega Šimna zajček.

(Povest. Spisal Juraj Pangrac.)

(Dalje.)

IV. Zajček uide.

Kako dobro se je godilo zajčku, dokler mu ni obesil Šimen zvončka za vrat! Veselo je skakal in se spenjal po kurniku. Veselo je prisedal k travi, detelji, h korenčku, oj k sladkemu korenčku ter ga glodal in drobil, zadovoljno kimajoč z dolgimi uhlji, zadovoljno teptajoč s šapicami, zadovoljno zroč predse in v korenček, kakor bi hotel reči: „He-hej, tukaj je dobro biti!“

Veselo je torej živel zajček dotlej. Nič ni poznal strahu in tiste plašljivosti, ki je lastna vsemu zajčjemu rodu. Privadil se je Lisi, ki je tako rada mukala v hlevu. Samo odskočil je še, družega nič, kadar je zopet nenadoma zamukala. Privadil se je telička, ki je podrl tam v kotu zapah, priskakal h kurniku, ga ovohaval, lizal, grizel, nato pa, glasno mukajoč, poskočil prav norčavo kvišku ter stekel h kravi. Privadil se je petelinu, ki je prikorakal, če so bile duri odprte, z vso svojo družbo v hlev, poletel na rob jasli, ali pa — o groza! — nad zajčka na kurnik, ter zavihtel mogočno peruti pa glasno zakukurikal svoj kikiriki! — da je zajček preplašeno odskočil in butal v ta, v oni kot . . . A tudi petelinu so se privadili zajčevi vznemirljivi možgani, da se slednjič še zganil ni, kadar se je drl petelin nad njegovo glavo. — Privadil se je otrokom, tem porednim vaškim paglavcem, ki so venomer stegavali roke v kurnik, ga vlekli — uh! — za dolga uhlja, ga bezali — pa mu tudi prinašali korenčka, trave . . . Da, privadil se jim